



Universitatea
Ștefan cel Mare
Suceava



DISCURS CRITIC ȘI VARIAȚIE LINGVISTICĂ

Traducerea ca interpretare: perspective teoretice, problematizări și aplicații

ediția a XI-a
26-28 mai 2022

Tematica generoasă pe care o propunem pentru ediția a XI-a a conferinței *Discurs critic și variație lingvistică* se adresează, ca de obicei, intereselor de cercetare ale tinerilor studenți masteranzi și doctoranzi din domeniul Filologie. Organizată în cadrul *Școlii doctorale de științe socio-umane*, manifestarea se înscrie în tradiția întâlnirilor dintre cei care se află la începutul carierei științifice și specialiștii consacrați, invitați să susțină comunicări în plen sau să propună ateliere de lucru pe diferite teme.

Într-un studiu din 1959 Roman Jakobson distingea trei tipuri de traduceri: 1) traducerea în interiorul aceleiași limbi sau reformularea, 2) traducerea propriu-zisă sau transpunerea dintr-o limbă în alta și 3) traducerea intersemiotică sau transmutarea (conversiunea unei idei în semne matematice, a unei opere literare în operă muzicală etc.). Dar analizele procesului sau axat mai ales asupra *traducerii interlingvistice*, cuvântul *traducere* vizînd de obicei acest aspect: traducerea devine un mijloc esențial al transferului cultural, ce realizează pasajul valorilor dintr-un areal lingvistic și cultural în altul. Faptul că limbile istorice nu coincid, nu numai din punctul de vedere al formelor lingvistice și al modului de a le pune în relație, ci și sub aspectul semnificațiilor, al segmentării și al detalierei realului, a condus uneori la opinii pesimiste în ceea ce privește corectitudinea cu care se poate realiza acest transfer. În ciuda acestor rezerve, evidența demonstrează că, pe de o parte, traducerea constituie un fenomen cultural-lingvistic cu manifestare milenară, necesar și benefic, iar, pe de altă parte, chiar în cadrul aceluiași spațiu lingvistic și cultural, comunicarea este întotdeauna parțială, în sensul că mesajul, trecînd de la emițător la receptor, înregistrează un anumit procent de pierderi sau de ambiguități; de aceea, a urmări absolutul în cadrul comunicării interculturale prin traduceri este o absurditate. Dar traducerea ca hermeneutică (Gadamer 1967), ca rezultat al înțelegerii (Steiner 1983) și al adaptării simultane a mesajului la «lumea textului»-sursă și a textului-țintă (Koster 2000: 28) constituie o practică socială complexă, devenită recent obiect de studiu al unor discipline umaniste. Deși prin trăsăturile de bază traducerea este legată în mod esențial de cercetarea care privește lingvistica generală și comunicarea interculturală, ea este avută în vedere și de analiza discursului sau de pragmatică, rezultatul ei fiind un discurs (sau un text) cu un statut aparte (prin relația cu originalul) și, de cele mai multe ori, cu trăsături specifice. Din acest motiv, credem că problematica traducerii, cu «supermemele» sale – *sursă-țintă*, *echivalență-intraductibilitate*, *traducere liberă-traducere literală* și *scriere = traducere* (Chesterman 2016), poate fi reevaluată din perspective multiple, corespunzătoare unor discipline filologice distincte, cu obiective și scopuri bine determinate, dar care converg, în final, spre modele teoretice, soluții și strategii ce tind să recupereze, prin interpretare, sensul original.

Parteneri: **Alliance Française, Suceava, Teatrul „Matei Vișniec“, Suceava, Asociația „Akademos“**



Universitatea
Ștefan cel Mare
Suceava

af
Alliance Française
Suceava - Roumanie



Axe tematice:

1. Practica traducerii și interpretării textului literar. Experiențe de traducere (responsabil de secțiune – prof. univ. dr. **Sanda-Maria Ardeleanu**) (27 mai 2022)
2. Traducerea din perspectiva unei istorii a traducerilor (responsabil de secțiune - prof. univ. dr. **Albumița Muguraș Constantinescu**) (26 și 28 mai 2022)
3. (Auto)Traducerea literaturii (responsabil de secțiune – prof. univ. dr. **Elena-Brândușa Steiciuc**) (26 și 28 mai 2022)
4. Traducerea ca interpretare: strategii literare, abordări critice, receptare (responsabil de secțiune – conf. univ. dr. **Daniela Petroșel**) (26 și 28 mai 2022)
5. Traducerea textelor științifice și administrative; constrângeri cognitive, normative și discursive – (responsabil de secțiune – conf. univ. dr. **Onoriu Colăcel** - 26 și 28 mai 2022)
6. Experiențe regionale și model național. Restituiri târzii: Elena Niculiță-Voronca, Mihai Lupescu (responsabil de secțiune – prof. univ. dr. **Otilia Hedeșan** - 26 și 28 mai 2022)
7. Limbi și literaturi în actualitate. Varia (26 și 28 mai 2022)
8. Workshop privind transferul către societate al cunoștințelor despre alimentația regională în cadrul proiectului COLECȚIE DIGITALĂ A PARTIMONIULUI ALIMENTAR ROMÂNESC ȘI TRANSFER SPRE SOCIETATE (FOODie) - responsabil prof. univ. dr. Rodica Nagy

Bibliografie

ECO, Umberto (2008): *A spune cam același lucru*, Iași: Editura Polirom.
BENIAMIN, Walter (2002): *Iluminări*, Cluj-Napoca: Editura Idea.
CHESTERMAN, A. (2016): *Memes of Translation. The spread of ideas in translation theory*. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins.
CONSTANTINESCU, Muguraș (2017): *La traduction sous la loupe – lectures critiques des textes traduits*, préface Lance Hewson, Editions Peter Lang, Bruxelles: Editions Peter Lang,
GADAMER, H.-G. (1982): *L'art de comprendre. Écrits I. Herméneutique et tradition philosophique*, traduit par Marianna Simon, Paris, Éditions Aubier Montaigne.
GADAMER, H.-G. (1991) : *L'art de comprendre. Écrits II. Herméneutique et champs de l'expérience humaine*, textes réunis par Pierre Fruchon et traduits par Isabelle Julien-Deygout, Philippe Forget, Pierre Fruchon, Jean Grondin et Jacques Schouwey, Paris, Éditions Aubier.
HATIM, Basil, Mason, Ian, (1997): *The Translator as Communicator*, London and New York: Routledge

JAKOBSON, Roman (1959): *On Linguistic Aspects of Translation*; In: Venuti, L., Ed., *The Translation Studies Reader*, London: Routledge, 113-118.



KOSTER, Cees (2000): *From World to World. An Armamentarium for the Study of Poetic Discourse in Translation*. Approaches to Translation Studies. Amsterdam/Atlanta : Rodopi.
MESCHONNIC, Henri (1999): *Poétique du traduire*. Paris: Verdier.
RICOEUR, P. (1999) : « Le paradigme de la traduction », *Esprit*, pp. 8-19.
STEINER, G. (1983): *După Babel. Aspecte ale limbii și traducerii*, București: Editura Univers.

Cele mai bune lucrări vor fi publicate în volum sau într-o revistă cu recunoaștere internațională.

Limbi de comunicare: română, franceză, engleză.

Date importante:

- 15 aprilie 2022 – trimiterea titlului, a rezumatului, a unei bionote și a cuvintelor cheie, în limba engleză, la adresa dcvl@usv.ro;
- 30 aprilie 2022 – primirea mesajelor de confirmare;
- 6 mai 2022 – trimiterea articolului în forma final;
- 27-29 mai 2022 – desfășurarea lucrărilor conferinței *Discurs critic și variație lingvistică*.

IMPORTANT:

Pagina web a conferinței va fi disponibilă la adresa <http://www.usv.ro/dcvl/>

În condițiile sanitare actuale, propunem mai multe scenarii pentru desfășurarea lucrărilor conferinței:

1. **Scenariu mixt** (cu prezență fizică/on-line): posibilitatea de a urmări lucrările conferinței la USV sau on-line (intervenții în direct sau înregistrate);
2. **Scenariu virtual:** toate lucrările se derulează prin video-conferințe.

COMITETUL ȘTIINȚIFIC AL CONFERINȚEI:

- Simona ANTOFI, Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați, ROMÂNIA
- Sanda-Maria ARDELEANU - Universitatea „Ștefan cel Mare”, Suceava, ROMÂNIA
- Henry BOYER - Universitatea Paul Valéry, Montpellier III, FRANȚA
- Iulian BOLDEA - Universitatea de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie „George Emil Palade” din Târgu Mureș, ROMÂNIA
- Luminița CĂRĂUȘU - Universitatea „Al. I. Cuza”, Iași, ROMÂNIA
- Adrian CHIRCU-BUFTEA- Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, ROMÂNIA
- Tatiana CIOCOI – Universitatea de Stat a Moldovei, Chișinău, Republica MOLDOVA
- Onoriu COLĂCEL - Universitatea „Ștefan cel Mare”, Suceava, ROMÂNIA



- Albumița-Muguraș CONSTANTINESCU - Universitatea „Ștefan cel Mare“, Suceava, ROMÂNIA
- Claudia COSTIN - Universitatea „Ștefan cel Mare“, Suceava, ROMÂNIA
- Emilia DAVID - Universitatea din Pisa, ITALIA
- Mircea A. DIACONU - Universitatea „Ștefan cel Mare“, Suceava, ROMÂNIA
- Danielle FORGET - Universitatea Ottawa, CANADA
- Regina FRANZAK - Universitatea Jagellona Cracovia, POLONIA
- Georges FRERIS - Universitatea Aristote, Thessaloniki, GRECIA
- Alexandru GAFTON - Universitatea „Al. I. Cuza“, Iași, ROMÂNIA
- Mihaela GHEORGHE – Universitatea „Transilvania” din Brașov, ROMÂNIA
- Otilia HEDEȘAN – Universitatea de Vest, Timișoara, ROMÂNIA
- Hélène LENZ - Universitatea Strasbourg, FRANȚA
- Mircea MARTIN – Academia Română, ROMÂNIA
- Simona Aida MANOLACHE - Universitatea „Ștefan cel Mare“, Suceava, ROMÂNIA
- Aurelia MERLAN - Ludwig-Maximilians-Universität, München, GERMANIA
- Ana Maria MINUȚ - Universitatea „Al. I. Cuza“, Iași, ROMÂNIA
- Ovidiu MORAR - Universitatea „Ștefan cel Mare“, Suceava, ROMÂNIA
- Rodica NAGY - Universitatea „Ștefan cel Mare“, Suceava, ROMÂNIA
- Daniela PETROȘEL - Universitatea „Ștefan cel Mare“, Suceava, ROMÂNIA
- Gheorghe POPA - Universitatea „Alec Russo” Bălți, REPUBLICA MOLDOVA
- Elena-Brândușa STEICIUC - Universitatea „Ștefan cel Mare“, Suceava, ROMÂNIA
- Maria SLEAHTITCHI - Universitatea „Alec Russo” Bălți, REPUBLICA MOLDOVA
- Andrei TERIAN, Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, ROMÂNIA
- Elena Luminița TURCU - Universitatea „Ștefan cel Mare“, Suceava, ROMÂNIA
- Felicia VRÂNCEANU, Universitatea Națională „Yuryi Fedkovici“, Cernăuți, UCRAINA

Comitetul de organizare:

Prof. univ. dr. Rodica NAGY rodinagy@yahoo.com

Prof. univ. dr. Mircea A. DIACONU mircea_a_diaconu@hotmail.com

Conf. univ. dr. Daniela PETROȘEL daniela.petrosel@gmail.com

Conf. univ. dr. Onoriu COLĂCEL onoriucolacel@litere.usv.ro

Conf. univ. dr. Olga GANCEVICI olga_gnacevici@hotmail.com

Lector univ. dr. Mariana ȘOVEA mxsovea@yahoo.com

Lector dr. Gina PUICĂ gina.puică@litere.usv.ro

Lector dr. Ioan FĂRMUȘ farmusioan@yahoo.com

Drd. Ozana CIOBANU ozanaciobanu@yahoo.com

Drd. Ioana BĂLĂUȚĂ daniela.balauta@gmail.com